

Картка 3
Сэнсава-стылістычная роля
іменных часцін мовы і дзеяслова
ў тэкстах розных тыпаў
Варыянт 1

1. *Адзначце той пункт, у якім прыведзены ўрывак з'яўляецца навуковым апісаннем.*

1. Не, недарэмна хуткаплынны час у Белавежскай пушчы спыніўся, каб сівая мінуўшчына сустрэлася з днём сённяшнім і заўтрашнім. Тут найве трапляеш у казку, легенду, паданне. Тут святлееш душою, дабрэеш сэрцам, зноў пачынаеш верыць у неспакойны чалавечы розум. *(Паводле У.Ягоўдзіка)*

2. Белавежскі зубр. Даўжыня цела да 3,5 м, вышыня ў карку да 1,85 м, маса самцоў 700 – 800, самак – 400 – 600 кг. Пярэдняя частка тулава масіўная, шыя кароткая, галава адносна невялікая з парай серпападобных рагоў. Поўсць бурая, зімой вельмі густая, на загрывку, шыі і падбародку – доўгая. *(«Чырвоная кніга Рэспублікі Беларусь»)*

3. Шкада, аднак, зуброў тых і зубрых,
Што ў блізкім заняволены кардоне,
Што, здратаваўшы з верас у загоне,
Ідуць панура між ялі і старых. *(В.Гардзей)*

2. *Закончыце фармулёўку.*

Сэнсавая сувязь тэксту аб'яўляецца паслядоўным развіццём

3. *Запішыце словы ў адпаведнай форме і ўстаўце прапушчаныя літары. Вызначце стыль і тып тэксту і запішыце.*

Мінула шмат (час) _____, але мімалётнае знаёмства тр...вожна (жыць) _____ да ўспамянах. (Мой) _____ батал...ёну выпала спыніцца ў невялікай прырэчнай (вёска) _____ Іванаў Рог. (Наш) _____ ад...яленню трапілася (самы) _____ (крайні) _____ хата, (стары) _____, (ні...кі) _____, ды за ёй амаль адразу пачынаўся нев...лікі поплаў. Мы зайшлі на двор праз (ву...кі) _____ (брамка) _____ ў ніз...нькай (агароджа) _____, а неўзабаве з хаты (выйсці) _____ дзяўчына з вёдрамі ў руках, (усміхнуцца) _____, (запрасіць) _____ памыцца. *(Паводле А.Марціновіча)*

Стыль тэксту: _____

Тып тэксту: _____

4. *Прачытайце тэкст, знайдзіце сказ з дзеепрыслоўем. Запішыце гэты сказ па-беларуску.*

Оглядевшись, я увидел, что небольшое облако несло к туче. Она синела, чернела, росла ежеминутно и заволокла уже полнеба с правой стороны. Один ее край был белесоват. (По С.Аксакову)

5. Складзіце і запішыце тэкст – мастацкае апавяданне на тэму “Восень”, ужываючы ацэначныя формы назоўнікаў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Прозвішча, імя

Адзнака

Картка 3 Варыянт 2

1. Адзначце той пункт, у якім прыведзены ўрывак з'яўляецца гутарковым апавяданнем.

1. Шчасце – гэта заўсёды нешта недасягальнае. Яно – толькі наперадзе. І калі ты дасягнуў, дамогся таго, чаго так ужо да няўсцерпу чакаў, -- табе робіцца вельмі ж ужо радасна, і ты, задаволены і зняможаны, лічыш, што гэта і ёсць шчасце. Аднак шчасце – гэта не тое, чаго ты дасягнуў. Відаць, яго нельга ўзяць у рукі і разгледзець, бо шчасце – гэта заўсёды лінія гарызонту, а на яе не наступіш нагою. (Паводле Я.Сіпакова)

2. Я папрасіў Васю штовечар прыходзіць да мяне і вучыць іграць на гармоніку. Пачалася ў нас з Васілём узаемадапамога. Усю зіму амаль кожны вечар ён прыходзіў да мяне ў школу з гармонікам, сшыткамі і падручнікамі. Вася вучыў мяне іграць, а я дапамагаў яму рыхтаваць урокі. Якімчук стаў добра вучыцца і вытрымаў экзамены ў сямігодку. (Паводле П.Кавалёва)

3. Жыццё мяне многаму навучыла. Я ж ніколі адзін нідзе не быў... Увесь час з людзьмі. У кавярні той нацай... У шавецкай майстэрні... У рэдакцыі... Ды і ў падполлі, у партызанах... Помню, адзін за талстоўца сябе выдаваў. У яго пінжак забяруць – ён кашулю скідае. Думалі напачатку, не ў сваім розуме чалавек, смяяліся з яго, клілі, пацяшаліся. Я аднойчы загаварыў з ім. І ён... Як раскрыўся перад мною! Разумнейшы чалавек! (Паводле Б.Сачанкі)

2. Закончыце фармулёўку.

Сэнсавая сувязь тэксту забяспечваецца адзінствам

3. Замяніце словы ў адпаведнай форме і ўстаўце прапушчаныя літары. Вызначце стыль і тып тэксту і запішыце.

Стаяў пагодлівы адв...чорак (апошні) _____ пары (баба) _____ лета са спакойнай (празрыстасць) _____ даляў, (парадзец) _____ пералескамі ля дарогі, вольным прасторам ужо апусцелых (поле) _____. Во...даль ад (дарога) _____ пад лесам (пасвіцца) _____ калгасны статак. Побач (тарыхець) _____ увішны пал...вы працаўнік – трактар. У (прыдарожны) _____ (вёска) _____ Будзілавічы ярка (чырванець) _____ апошні... в...ргіні, на гарадах у (разараць) _____ барознах з (палегчы) _____ каліўем капаліся (в...сковы) _____ цёткі і маладзіцы. Прырода по...нілася мірным (спакой) _____. (Паводле В.Быкава)

Стыль тэксту:

Тып тэксту:

4. Прачытайце тэкст, знайдзіце сказ з дзеяпраметнікамі. Запішыце гэты сказ па-беларуску.

Только сейчас он заметил, что погода разгуливается. Упрямо дует ровный, напористый ветерок. От него холодно во влажной одежде. Тучи на небе прорвались, видны крупные, водянисто расплывшиеся звезды. (По В.Тендрякову)

5. Складзіце і запішыце тэкст – мастацкае апісанне на тэму “Лес”, ужываючы складаныя прыметнікі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Прозвішча, імя

Адзнака